

Izhaja:

10., 20. in 30. dan vsakega meseca; ako je ta dan nedelja ali praznik, dan poprej. Dopisi naj se izvolijo frankovati.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 10 kr. od garmond-vrste za vsakokrat.

Vsakemu svoje! — Slovenci! Ne udajmo se!

Velja:

za celo leto 2 goldinarja.

Denar naj se pošilja pod napisom:

Upravništvu „Mira“ v Celovcu.

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Leto XVIII.

V Celovcu, 20. januarja 1899.

Štev. 2.

Družba sv. Mohorja.

Odbor družbe sv. Mohorja je potom deželnega predsedništva v Celovcu svitlemu cesarju poklonil posebno krasno vezani knjigi: „Naš cesar“, spisal prof. J. A. Pih, in „Koledar“ za l. 1899. Cesar je knjigi milostno sprejel in odboru se je izrekla cesarjeva zahvala s sledečim dopisom c. kr. deželnega predsedništva v Celovcu:

„Št. 77 / preds.

Centenemu predstojništvu družbe sv. Mohorja v Celovcu.

Po dopisu gosp. najvišjega komornika Nj. c. in kr. apostolskega Veličanstva od dne 29. decembra l. l., št. 1675 / ad II., je Nj. c. in kr. apostolsko Veličanstvo najmilostljuje ustreglo prošnji odbora družbe sv. Mohorja v Celovcu in sprejelo jeden iztis od imenovane družbe izdane slavnostne knjige „Naš cesar“ in družbenega „Koledarja“ za l. 1899.

O tem obveščam cenjeno predstojništvo vsled odloka Nj. vzvišenosti g. ministerskega predsednika kot voditelja vis. c. kr. ministerstva notranjih zadev od dne 6. t. m., št. 136, ter ob jednem vsled danega mi ukaza častiti družbi naznanjam cesarjevo zahvalo za ob tej priliki pokazano lojalno in domoljubno mišljenje.

V Celovcu, dne 11. januarja 1899.

C. kr. deželni predsednik

Fraydenegg l. r.“

Slavnostno knjigo „Naš cesar“ sta sprejela tudi nadvojvoda Franc Salvator in nadvojvoda Oton, ter sta izrekla v posebnih dopisih svojo zahvalo.

Slovenci, napravite si združnih skladišč!

Kedar dandanašnji kmet pripelje svoj pridelek na prodaj, kdo mu napoveduje ceno? Nekdaj so prihajali mlinarji in drugi kupci kmeta vprašati: „Kako ceniš svoje blago?“ Dandanašnji pa ne vprašajo več kmeta, marveč kmet mora vprašati: „Koliko mi boste pa dali za mojo rž, ali mojo pšenico.“ To je čudo! Rokodelec, trgovec in obrtnik, in vsi drugi cenijo svoje delo, za kmeta pa dela

ceno židovski trgovec na borzi! Da so take razmere neznosne, kazala so zadnja leta. Predlanskem dobival je kmet za svojo rž navadno več kot 3 gld., med tem ko gotovo njega samega stane 4 gld. Lani pa, ko ni bilo kaj prodati, rastle so cene tako neusmiljeno, da so uradniki, trgovci in delavci po mestih po pravici tožili, da jim živeti ni mogoče. Da bo to drugače, se mora židom iz rok vzeti trgovina z vsakdanjim kruhom. Je-li to mogoče? V velikih in manjših mestih sedijo židovski trgovci, ki imajo svoje prekupece po vseh pokrajinah. Ti jim kupujejo blago, oni pa delajo potem ceno. Vsa trgovina je tako v judovskih rokah, da tudi n. pr. pošten slovenski trgovec brez judov ne zamore nič. Najpoprej dobi žito tudi od poštenega trgovca jud in od juda ga še-le kupujejo veliki mlinci, vojaščina in kmeti sami — ki, kakor na primer v naših planinskih dolinah, krušno kupujejo. O judu se vé, da ima denar; na-nj se kupci morejo zanašati, da jim potrebno blago gotovo priskrbi. Kristjanov pa nimamo, ki bi posamični imeli toliko premoženja kot judi in kar jih je krščanskih trgovcev, so dostikrat tudi prav dvomljive vrednosti. Kdo pa more potem judom vzeti oblast iz rok? Posamezni krščanski trgovec ne, pač pa združeni kmetje, kmečke zadruge.

Kaj so zadruge, kmetje najlažje spoznate na posojilnicah. Poprej ste morali po denar vedno hoditi v mesto k veliki hranilnici, zdaj imate denar v svojih društvih, in kdor je zanesljiv gospodar, dobil bode skoro že povsod potrebno denarno pomoč od svojih prijateljev-sosedov, ki so v odboru posojilnic. Ko bi si kmetje ne bili osnovali posojilnic, v teku let bi bilo dobilo nemškutarstvo ljudsko premoženje v svojo pest, kmet bi bil postal njihovi suženj in delali bi bili z njim, kar bi hoteli. Tej nevarnosti se je v okom prišlo ob ednajsti uri. Enaka nevarnost preti kmetu od židovskih trgovcev in Bog sam zna, koliko milijonov in milijonov je že teklo v židovske žepe, ker je krščansko ljudstvo bilo prepočasno, ter si je pustilo posnemati smetano od svojega zaslužka od tujih ljudij, ki so dobro znali, da se s trgovino več zasluži nego s plugom. A ko se kmetu tako trda godi, ko tako krvavo potrebuje vsakateri krajcar, ko je včasih tako težko vkup spraviti za davke in obresti potrebnega denarja, ali je potem pametno, da kmet pusti na svojih žilah pijavke, ki vrh tega, da imajo svoj

veliki zaslužek s trgovino, z igro na borzi delajo kmetu cene, ki ga spravljajo do obupnosti? Kmetje, na noge! Vrzite tudi to silo od sebe, vzemite tudi trgovino z žitom v svoje roke s tem, da si napravite združnih skladišč!

Združno skladišče! Kaj pa je to novega? Da bodete lahko razumeli, vam opišem delovanje prvega združnega skladišča na Avstrijskem, skladišča v Pehlarju na Nižje-Avstrijskem. Na Nemcih imajo taka skladišča že dalj časa in zato si je mislil g. župnik Bauhinger v Pehlarju, da bi kazalo tudi na Avstrijskem kaj takega ustanoviti. Pregovoril je nekoliko posestnikov, da so šli z njim gledati nemška združna skladišča. Vrnivši se domu, lotili so se sami dela. Kupili so si v Pehlarju veliko hišo za 17.000 gld. ter so si hlev in skedenj prezidali v skladišče ali magacin, sprednji del so si pa priredili za stranke. Tesarsko delo stalo je okoli 4000 gld., stavbeni mojster dobil je 2000 gld., mašine so stale 4000 gld. in motor 2000 gld.! Strašna svota, kaj ne? Nikakor! Treba pomisliti, da združna dobiva stanovnine od prednjega dela 700 gld., torej se mora, kedar se odračunajo davki in stroški za poprave, za združno skladišče odšteti najmanj 10.000 gld., tako da skladišče pride na 20.000 gld. Ta denar je združna v Pehlarju dobila lahko: 2000 gld. dala je dežela v dar, 2000 je dala posojila brez obresti in za posloplje je dežela dala 20.000 gld. na 2%! 2000 je dala država v dar, 2000 kot brezobrestno posojilo, ker, kolikor dežela dá, dá tudi država, tako so imeli 28.000 gld. — skoraj vse. Na Koroškem bo sevé težje denar dobiti, pa dobil se bo tudi. Prosili bomo deželo in če ne dá ničesar, povedali bomo ljudstvu, kako dela krščanski deželni zastop na Nižje-Avstrijskem, in kako se godi pri nas. Prosili bomo pa tudi posojilnice — 19 jih imamo — njihova častna dolžnost je, da kaj izdatnega storé za národ. Svoj denar ni treba darovati, naj ga dajo na cene obresti, skladišče se bo obrestovalo in izposojeni denar bomo lahko vračevali. Prosili bomo pa tudi naše č. g. duhovnike. Resnica je, da nimajo veliko, a navadno ima tisti še kaj dati, ki sam nima nič. Naši g. duhovniki bili so od nekdanj kmetski iskreni in na Koroškem edini prijatelji. Ljudstvo to pripoznava, ker pri volitvah Slovenci še večinoma ubogajo duhovnikom. Torej g. duhovniki, prosimo, pomagajte nam. Resni koroški kmet vas prosi; vi poznate nje-

PODLISTEK.

Ko bi jaz bil kralj.....!

(Iz češkega. — Ojstričan.)

Nekoč je po cesti k velikemu mestu korakal mlad, lep popotnik. Na hrbtu je imel svoj kovček in v roki slabo paličico, s katero se je bolj igral, nego, da bi se na njo opiral.

„Ko bi jaz bil kralj“, govoril je sam pri sebi, „vsem fantalinom bi tako-le naredil, kakor temu-le osatu, ki preži tu pri cesti, da bi kakega reveža krvavo ranil.“ Nato je s paličico vsekal in osatu je glava odletela na tla.

Čez en trenotek je videl drug osat pri cesti. „Ko bi bil kralj“ — in preden je to izgovoril, letela je glava družega osata v škarpo pri poti.

In ni minulo niti četrt ure in videl je poleg ceste grm, ki je svoje trnje razširjal čez stezo.

„Da ti tu stojiš ljudem na poti“, zarežal se je nad grmom; „ko bi bil kralj, vsem roparjem bi tako naredil, kakor tebi.“ In predno je izgovoril, bil je s paličico tako v grm, da so perje in veje od njega leteli.

Šel je po cesti dalje in dalje. Vlekla se je pred njim nedogledno daleč. Solnce na nebu je grelo in kapljice pota so se mu lile po čelu, na katerem ni bilo nijedne gube. Prišel je k velikemu drevesu, pod katerim je izvirala studenček hladne vode.

„Tukaj bom počival in južinal“, je rekel. Na to je vrgel kovček iz rame in klobuk v stran, vzela kos

kruha, odlomil in ugriznil pri tem nejevoljno govoreč: „Trd in suh kruh mora človek jesti in v vodo močiti. Ko bi bil kralj, drugače bi se gostil.“

Celega kosa ni pojedel, ampak nekaj je položil zraven sebe. Potem je z rokami zajel vode in se je napil. Ko je bil pojužinal, vlegel se je zdehaje na zemljo.

„Ko bi bil kralj“, ponavljal je večkrat, „da — kra — kralj“ — in zaspal je. Sam Bog vé, odkod je prikorakala stara, pripognjena babička. Nesla je na hrbtu otep suhih vej, naslanjajoč se na suho, krivo vejo.

„Dobri popotnik, daj mi košček kruha“, prosila ga je, „jako lačna sem, in podaj mi malo vode.“

Pri tem je starka na robu ceste skoraj padla s svojim bremenom. Popotnik, ko je videl ubogo beračico, je takoj prelomil kruh in ji dal polovico.

„A vode vam morem dati samo z roko“, opravičeval se je, „ker nimam posode.“ In že je obe roki držal pod studenček in starki podajal malo vode.

„Bog ti povrni in daj vse, kar si sam želiš.“

„Kar si želiš“, zaklical je mladenič; „rad bi bil kralj.“

„Ker si bil meni tako dober“, rekla je babička, „dam ti čudno cvetlico, katera ti bo prinesla srečo. Ta cvetlica ozdravi vsako bolezen. Potreba jo je le na usta položiti in umirajoči bo ozdravel. Pa zapomni si, da na svetu nobeno veselje ni brez trnja.“

Nato je starka segla za nedrije, vzela odtod obljubljeno cvetlico in jo dala popotniku. Ta je cvetko hvaležno sprejel in shranil v svoj kovček. Ko se je obrnil, ni bilo starke nikjer več.

„To je bila gotovo“, zaklical je, „kaka copernica, ki me je hotela zacoprati.“ In že je stegoval roko po kovčeku, da bi vrgel cvetlico proč.

„Pa saj“, rekel je pri sebi, „ni izgledala kakor copernica in potem je izgovorila ime božje in voščila mi je, da bi mi Gospod Bog dal, kar si sam želim. In jaz si želim, da bi bil kralj.“

Po teh besedah je cvetlico zavil v čist robec in zopet skrbno shranil. Šel je dalje po cesti in na večer je prišel v veliko mesto. A kako se je začudil, ko je videl vse okoli in okoli prikrito s črnim suknom.

„Kaj pa se je tukaj zgodilo?“ vprašal je pri vratih.

„Kraljičina, edina kraljeva hči je težko bolna, da že umira.“

„Ali ni nobenega zdravnika, da bi ji pomagal?“

„Zdravnikov je dosti, pa vsak z ramo skomizga in gre naprej.“

V tem je bilo slišati ropot bobnov in kraljevski posel je po vseh ulicah mesta oznanjeval: „Kdor bi znal kraljičino ozdraviti, temu jo bo dal kralj za ženo.“

Zdaj se je popotnik spomnil na starko in na cvetlico.

„Peljite me h kraljičini“, rekel je h kraljevemu služabniku.

„Tebe?“ začudil se je služabnik in ga je pregledaval od pete do glave.

„Le pustite ga!“ klical je visoki kraljevski častnik; naj pokaže kar zna. A če ničesa ne zna, gorje mu!“

Po teh besedah je mahnil služabnik popotniku z mečem okoli glave, katero znamenje je po-

Slovenci! Vpišite se v Mohorjevo družbo!

govo revščino, vi veste, kako ga pači liberalna gospoda, vi, ki ljubite kmeta, ker ste iz njegove sredine, ne odtegujte se! Na delo torej za naš narod; žrtvuemo vse, kar imamo!

Kako dela skladišče, to je zelo zanimivo. Kmetje pravažajo svoje žito namesto k trgovcu, v zadružno skladišče (magacin). Tam jo sprejme hlapec ter da žito na tehtnico. Kar je dosti čistega žita, sprejme se takoj, nesnaga se mora pa s trierji (čistilnimi stroji) odstraniti. Skladišče v Pehlarju ima štiri velike čistilne stroje, ker je promet tu tako velik, da bi sicer skladišče zadostovalo ne bilo. Jeden stroj čisti oves, drugi ječmen, tretji rž, četrti pšenico. Stroje pa goni bencinmotor, mašina, ki se neti z bencinom in ima toliko moči kot trije konji. Ob enem goni ta stroj še majhen mlin (Schrottmachine), kjer more kmet odpadke takoj semleti ter jih peljati s seboj domu kot klajo za živino. Te štiri mašine sčistijo na dan, če je treba, 100 metričnih centov žita. Tako prodaja zadruga popolnoma očiščeno, lepo blago in dobiva boljše ceno, kakor kupec, ki ima v žitu vso zmes, in ne samo boljše ceno, marveč tudi veliko lažje se prodá blago, kar je pri zadrugi jako važno, kajti nasuto žito ji ne obleži predolgo. Odpadke pa kmet lahko takoj zmelje na mašini in jih dá živini. Motor pa ne goni samo čistilne stroje, on tudi vzdiguje in prenaša žito! To je jako zanimivo. Žito se vsipa na prvem podlancu skoz dve mreži v dve omari, kjer jih zajema od motorja gnan „paternosterček“, blizu tako, kakor se pri stavbah z mašino vzdiguje opeka, ali kakor se pri vodovodih zajema voda. Od zgoraj pa se vsipa vzdignjeno žito v cevi, v katerih se vrté vrtinci (Schnecken). Ko se vrtinec suče, tišči se na-nj vsuto žito samo naprej po cevi, kakor je cev dolga in od glavne cevi se vsipa po navzdol nagnjenih pristranskih cevih, kamor se cev nagne. Tako žita ni treba nositi na tretji podlanec kvišku in ga ni treba nositi po podlancu tja, za kar bi trebalo najmanj par hlapcev. Tako pa dela motor, ki potrebuje za uro dela za 15 kr. kuriva-bencina; zato pa v eni uri očisti in prenese deset metričnih centov žita in ob enem zmelje, kar je treba semleti.

Ko je kmet oddal svoje žito, dobi listek, na katerega je na tehtnici prirejen avtomat vtisnil, koliko kilogramov je tehtalo blago, tako da hlapec ne more nič goljufati. S tem listkom gre kmet ali k načelniku zadruga, ali pa v posojilnico, ki mu dasta „nadavo“, to se pravi, ne vso vrednost njegovega blaga, marveč sedaj n. pr. daje za oves in ječmen 6, za rž 7, za pšenico 8, in ko se blago prodá, ali bolje rečeno v dveh mesecih dobi zaostalo. Ker pri kupčiji cena danes ni kakor včeraj, jo zadruga zravnava na dva meseca. Recimo, da je n. pr. 100 kmetov pripeljalo meseca novembra in decembra žita; dobil je vsakteri svojo številko in kdor ima prejšnjo nižjo številko, pride seve pri izplačilu prej na vrsto. Torej 100 je pripeljalo, a prodalo se je žita, kolikor ga ima n. pr. 60 števil, poišče se za teh 60 srednja cena in dobé vsi enako; oni, ki so slej pripeljali, pa morajo čakati.

Zadružni vspeh je nad vse sijajen! Dunajska „Landwirtschaftliche Zeitung“ piše v št. od 11. januarja t. l. o zadružnem skladišču v Bilin-u na Češkem, ter dokazuje, da je tam zadružno skladišče trgovce prisililo, da morajo za ječmen pri metričnem centu 1 gld. več plačevati, kakor so sicer pla-

čevali. Neverjetno se mi je zdelo — a tukaj v Pehlarju izvedel sem ravno tisto. Tudi tukaj z zadrugo noben trgovec tekmovali ne more. Gosp. Bauhinger mi je pravil: Pred kratkem pripeljal je kmet 6 ur daleč z vozom svoje žito k nam. Vrnivši se domu, povpraševali so ga sosedje: no, koliko si pa dobil pri zadrugi? Povedal je, da je dobil 8 gld. Ali kako so se čudili sosedje, katerim židovski trgovec še toliko ni hotel dati za pšenico. A kmet jim je odgovoril: to še ni vse, jaz še več dobim, kedar bo žito prodano? In res je še dobil pri vsakem centu 1 gld. 70 kr. navrh! Tako kmetje zdaj od daleč vsi vozijo svoje blago k zadrugi. Sosedje sosedá ne pusté več žita k prekupecu voziti, kupei dobé le še skrivši nekoliko blaga. Zato pa je moral jeden dveh prekupeev, ki sta tukaj v Pehlarju, svojo obrt že popustiti, in drugi jo bo v kratkem opustil. Popred so prekupei kmete strahili. V treh mesecih se je pa pokazalo, da se skladišče sijajno razvija. V mesecih septembra, oktobra, novembra je imela zadruga 62.050 gld. dohodkov, 59.800 gld. stroškov, meseca decembra 16.500 gld. dohodkov in 17.400 gld. stroškov. Velikansk promet!

Na Nižjem-Avstrijskem se dandanes pripravljá 60 takih skladišč, in g. Bauhinger mi je rekel: „Vi ste ta teden tretji, ki pride si ogledat naše skladišče.“ Ako ne računamo tako optimistično, kakor se računa v Bilinu in Pehlarju, kjer kmetje razprodajo na leto 20.000 meterskih centov žita in kjer je cena zadruga povzdignila za 1 gld. pri centu, in če rečemo, mi bodemo prodali 5000 centov in zboljšamo ceno kmetom za 50 kr., že imamo dobička 2500 gld. Če bi si zgradili dragoceno poslopje za 20.000 gld., znašale bi obresti le 1000 gld., in 1500 gld. bi bilo v najslabšem slučaju dobička za kmete. Seve da je ta dobiček le mogoč, če bode sosedstvo v pričetku delalo v božjem imenu za kmetov, in to se bo zgodilo. Torej na delo!

V. Podgorc.

Državni zbor.

(Izvirno poročilo iz Dunaja.)

Zadnja (31.) seja

pred Božičnimi prazniki se je vršila dné 20. dec. od 10. ure zjutraj do 8. ure zvečer nepretrgoma. Ko sta naučeni minister grof Bylandt in trgovinski minister baron Dipauli odgovarjala raznim vprašanjem, zaropotal je poslanec Schönerer proti temu, da je predsednik dr. Fuchs v zadnji seji imenoval Wolfa „neznatnega“ poslanca. Ob enem je predlagal, naj zbornica razpravlja o tem, kar je pravosodni minister dr. Ruber odgovarjal na interpelacijo dr. Hohenburgerja zaradi vmeščenja slovenskih sodnikov na Spodnjem Štajerskem. Ta predlog je zbornica odklonila, predsednik dr. Fuchs pa je Schönererju odgovoril, da vzdržuje vse, kar je o Wolfu rekel in da ničesar ne prekličé.

Na to je sledila podrobna razprava o posameznih določbah, kako in kedaj naj se uravna po novem zakonu plača državnim služabnikom. Pri celej deseturnej debati je bilo prav zanimivo poslušati, kako so se zlasti zastopniki mest in trgov in poslanci iz pete kurije po raznovrstnih predlogih prilizovali svojim volilcem: državnim slugam.

„Ali se je zgodil čudež?“ vprašal je čudodelni zdravnik, ko je gledal skozi okno na to naglo premembo črne barve.

„Črno sukno je podšivano rudeče,“ učil ga je najvišji dvornik. „Zato, ker v življenju jako često in naglo gre veselje za žalostjo, priskrbeli so si tukajšnji praktični meščanje tako sukno. Oni imajo žalost in veselje kar pri rokah.“

Ko so še tisti večer iskali čudodelno cvetlico, katera je kraljičino ozdravila, da bi jo shranili kot najdragocenejši zaklad, ni je bilo. Preiskali so celo sobo, posebno posteljo, kjer je kraljičina ležala, a našli je niso. A našli so vendar nekaj. Pod posteljo so našli trnje. To je popotnik vzel skrbno v rutico in shranil v svoj kovček. Potem je moral svojo ubogo prašno obleko sleči in obleči kraljevo oblačilo. Služabniki so hoteli te ubožne — kakor so rekli — cote sežgati. A poprejšnji popotnik tega ni dovolil, temuč jih je v najzadnji sobi novega stanovanja ohranil z besedami: „Kdo vé, zakaj še bodo.“

* * *

Kralj je ostal mož besede, dá, še več. Ne samo, da se je kmalu potem obhajala poroka s kraljičino, ampak kralj je čudodelnega zdravnika pred vsem ljudstvom razglasil za svojega naslednika.

Imel je že dosti kraljevanja in zato je puščal breme na mlajše rame, kar je ljudstvo z veseljem sprejelo. Tisti dan, ko se je obhajala poroka novega kralja s kraljičino, bila je velika slovesnost, pri kateri je bila čudna igra, da so padale zvezde po stari navadi. Pa niso padale nebeške zvezde,

Socijalni demokratje, antisemitje, pristaši nemške ljudske stranke in naprednjaki so kar tekmovali eden z drugim ter predlagali in zagovarjali ugodnejše določbe v novem zakonu. Tako je socijalni demokrat, žid dr. Verkauf, predlagal nov paragraf, ki bi določal, naj se služba v uradih tako uredi, da bodo imeli sluge vsak teden jeden dan počitka in vsak drugi teden bodi ta počitek na nedeljo.

Dr. Kapferer pa predlaga: „Služba pri državnih uradih naj se tako uredi, da bodo sluge ob nedeljah in paznikih opravljali le najnujnejše posle in da v vseh slučajih za izvrševanje svojih verskih dolžnostij dobé dovolj časa.“

Poročevalec dr. Pietak odgovarja, da taka določba o nedeljskem počitku nikakor ne spada v okvir zakona, ki uravnava plače; za to je treba posebnega zakona, ki bode natančno določal nedeljski počitek v javnih uradih sploh. Sicer pa je budgetni odsek soglasno vsprejel resolucijo, s katero se vlada pozivlje, naj službene ure tako uredi, da sluge dobé na teden po jeden dan prost. Tem razlogom je pritrdila tudi večina ter odklonila vse dostavke. To glasovanje je na leviici vzbudilo velik vrišč. Kričali so vseprek, osobito nad duhovniki na desnici, ki so glasovali proti Verkaufovemu predlogu. Dr. pl. Hofman je pri razpravi o naslednjem paragrafu celó imenoval nekatere duhovnike, ki se niso udali svetohlinstvu nekaterih levičarjev. Zato je župnik Pastor iz poljskega kluba odločno zavrnil to nelojalno postopanje, češ, da je levičarska zahteva gledé nedeljskega počitka le demonstracija, ker taka določba nikakor ne spada v okvir tega zakona. Govornik je kot član obrtnega odseka z veseljem vsprejel poročilo o nedeljskem počitku v uradih in bode dotični zakon tudi najtopleje priporočal. — Socijalni demokratje sploh ne mislijo na nedeljski počitek v katoliškem smislu, temveč delajo le zgago.

Poročevalec proračunskega odseka dr. Pietak je spretno in srečno pobijal vse ugovore nasprotnikov; že je zbornica dognala zakon, prav tako, kakor ga je finančni odsek priporočal. Pri zadnjem oddelku pa, kateri določá, kedaj naj stopi postava v veljavo, je pustila desnica poročevalca na cedilu. Ko je finančni minister dr. Kaizl načrt zakona zbornici izročil, takrat je povdarjal, da zamore 3½ milijona goldinarjev potrositi za sluge še-le tedaj, kedar se mu dovoli nova naklada na sladkor, tako bi bil prvi zakon o zboljšanju služabniških plač odvisen od drugega. Pod pritiskom te izjave je torej finančni odsek v zadnjem paragrafu nasvetoval določbo, naj stopi zakon v veljavo, kedar ga cesar potrdi. Tej določbi nasproti pa je predlagal posl. dr. Hofman, naj velja zakon že od 1. oktobra 1898. Posl. Ressel pa dodatno nasvetuje, naj stopi postava s 1. decembrom v veljavo. Oba predloga je večina odklonila.

Nato predlagata dr. Hofman in dr. Fournier, naj stopi postava z novim letom v veljavo; dr. Fournier zahteva o tem predlogu glasovanje po imenih, češ, naj svet vé, kdo je prijatelj ubogim služabnikom, kdo ne. In pri tem glasovanju je desnica ostala za 3 glasove v manjšini, ker je bil predlog levičarjev sprejet s 160 proti 157 glasovom. Odločili so navidezno zmago levičarjev zlasti zastopniki pete kurije z desnice, kateri niso hoteli

ampak zlate in srebrne, katere so prišle iz delavnice zlatarjev. Na strehi kraljeve palače je bil namreč poseben stroj, na kateri so bile položene zlate in srebrne zvezde. Pod palačo pa so bili zbrani vsi, ki so bili izvoljeni, da bi te zvezde padale na nje.

Na dano povelje je zgoraj strojevodja položil prst na stroj in takoj se je razsvetilo celo obnebeje s takšno svetlobo, da so ljudje spodaj zapirali oči. Zato so mnogi imeli tudi pobarvana očala. Celo uro so pršele te zvezde. In ko so padale, so vsi nastavljali ovratnike pri suknji in če je kateremu padla zvezda v tisto gotovo luknjico, hitel je z največjim veseljem domú in po poti jo je vsakemu ponosno kazal. Ko je zadnja zvezda padla, pa so še mogli pod palačo z nastavljenimi ovratniki čakali v upanju, da bo padla tudi na nje, če tudi le najmanjša zvezdica. Ko jih je pa nočna straža začela od palače preganjati, čulo se je splošno mrmranje goljufanij, da tam zgoraj vlada krivica in nevhvaležnost. Novi mladi kralj je to mrmranje slišal in je zaklical: „Prvo trnje! Nobeno veselje, brez trnja! Kako rad bi storil vse podložne srečne in zadovoljne!“

„Kraljevska milost,“ reče dvornik, „na svetu so ljudje, kateri ne bodo nikdar zadovoljni, ker v njih srcih gori nenasitna strast. Nočem tajiti, da vsi, kateri še spodaj stojé, nimajo zaslug za domovino in vladarsko hišo, a plačilo mora se, kolikor more pregledati človeško oko, deliti najbolj zaslužnim. Mnogi od teh spodaj stojé takorekoč že nad grobom. Svet jih že zapušča in njegovo uživanje jim je več ali manj prepovedano. Zato mnogi iz teh z vsem že ugasujočim ognjem sreča

potnik dobro razumel. A svojo željo je že izrekel in zato je možato korakal v kraljevo palačo.

Pri durih kraljeve sobe so mu hoteli vzeti kovček, toda on ga je močno držal, rekoč da ima v njem čudodelno zdravilo, katerega se sme le on sam dotakniti. Kralju je mladi, lepi popotnik dopadel.

„Upaš si,“ rekel mu je, „mojo hčer ozdraviti?“

„Če mi bo Bog dal,“ odgovoril je, „bom jo ozdravil.“

„Če mi bo Bog dal,“ ponovil je kralj pri sebi. „Tako ni govoril dosedaj noben učen zdravnik. Poskusi tedaj, če ti bo Bog dal. Pa če ne bo dal, bojim se za tvoje življenje. Moji podložni bi te potem kamnali.“

„Naj se zgodi božja volja!“ odgovoril je popotnik. — Potem ga je kralj sam peljal v spalnico kraljičine. Tukaj jo je videl na pol ležati, na pol sedeti na postelji sicer blede, a prečudno lepo dekle, in ko je na njega malo uprla oči, streslo se mu je srce.

„Odkod je prišel ta lepi mladenič?“ spregovorila je kraljičina s slabim glasom.

„Prinaša ti zdravje,“ tolažil jo je kralj.

„Če bo Bog dal,“ dopolnil je popotnik kraljeve besede. Potem je vzel iz svojega kovčka iz čiste rutice čudodelno cvetlico in jo je položil kraljičini na usta. V tem trenutku razširil se je prijeten duh po celi sobi in ob enem se je novo življenje kazalo na obličju kraljičine.

„Zdrava sem,“ zaklicala je kraljičina z močnim glasom.

Na dano znamenje zapeli so veselo vsi zvonovi po celem mestu. V hipu je zginito črno sukno iz vseh hiš, katere so se pokrile z rudečim suknom.

glasovati v dobri nadi, da s tem pripomagajo služabnikom hitreje do potrebne pomoči. Več poslancev katoliške stranke je glasovalo z levico, lepo število drugih desniških poslancev pa je zapustilo zbornico že pred glasovanjem. Ko bi bila zbornica vsprejela zadnjo določbo po vladnem ali odsekovem načrtu, odobrila bi postavlo gosposka zbornica gotovo že v prihodnji seji in zakon bi v kratkem potrdil tudi cesar. Sedaj pa preti nevarnost, da je vsled sklenjene premembe postava za nekaj časa pokopana, kajti gosposka zbornica, ki navadno le to sklene, kar vlada želi, gotovo ne bode pritrdila sklepu poslaniške zbornice, vsled katerega naj velja zakon od novega leta naprej. Tako visi sedaj cela postava v zraku in prezgodaj so se veselili svoje zmage oni, ki menijo, da so ustregli državnim, pomoči na vsak način potrebnim služabnikom.

Ob koncu seje sta še razgrajala posl. Stojalovski in Jurij Schönerer. Prvi je imel 26 vprašanj do predsednika, a dognal je samo dva, ker mu je predsednik vzel besedo. Drugi pa je po vsej sili zahteval, naj bode prihodnji dan še seja, kar pa je zbornica odklonila. Predsednik je poslancem voščil vesele praznike in srečno novo leto.

* * *

Državni zbor se je zopet zbral dne 17. t. m. Nemci so kar v prvi seji pričeli z obstrukcijo in vsa seja se je potratila z dolgotrajnimi glasovanji po imenih. Te gospode prav nič ne briga žalostni položaj ljudstev, marveč na stroške ljudstva tratijo dragi čas s takimi otročarijami! Od državnega zbora ni pričakovati nobene pomoči!

Dopisi prijateljev.

Kronski darovi za velikovsko „Národno šolo“. V „Miru“ štev. 32., 34. in 36. l. 1898. izkazani zneski v skupni svoti 558 kron 46 beličev odposlani so bili dne 4. januarja t. l. v korist velikovske šole družbi sv. Cirila in Metodja v Ljubljani. — Na Šent-Janžvo na inštalaciji preč. g. župnika Ivana Nagel v Selah zbrani gostje darovali 14 kron 80 beličev; kot odkupnino od novoletnih voščil g. dr. Val. Janežič v Celovcu 20 kron; dr. M. Schmirmaul v Rajhenburgu na Štajerskem 6 kron; Janez Flašberger v Velikivasi v Ziljski dolini 1 krono; preč. g. Dragotin Huth, častni kanonik, vojni župnik v pok. in vitez Fran Josipovega reda v Ljubljani, 2 kroni; vrli rodoljub mlinar And. Oražem v Brikenu 4 krono; Janez Jekl v Podjuni 2 kroni; Franjo Jeršič, župnik v pok. v Podšentjurju pri Izlah na Kranjskem, 2 kroni; Tomaž Cikulnik, p. d. Škorjane pri Mrzli vodi pri Velikovcu 10 kron. Vkup 61 kron 80 beličev. — Živeli nasledniki!

Iz Bistrice v Rožni dolini. (Pred občinskimi volitvami.) Dosedanjemu občinskemu odboru potekla je že z mesecem oktobrom triletna doba. Po „srečnih“ pripravah zvedeli smo pa še le 18. decembra l. l., da so razpisane nove volitve, da lahko vsako pogleda v volilne listine itd. Res smo jih hodili gledat, a videli jih nismo. Imel jih je mogočni naš učitelj, občinski svetovalec in ob enem občinski tajnik Feinig pod ključem. Pritožili smo se o tem na c. kr. okrajno glavarstvo, koje je tudi našemu prizivu ugodilo in razveljavilo vse dosedanje priprave za občinske volitve kot nepostavne. G. Feinig! Zapomnite si: „kot nepostavne!“ Na dan sv. 3. kraljev čuli smo drug razglas. Ta je bil še bolj nepostaven

kot prvi! Kaj pač briga našo gospodo odlok okrajnega glavarstva z dne 2. prosinca t. l. Mi smo zopet sli v občinsko pisarno in se pritožili zoper novi razglas z dne 6. jan. 1899. l., št. 17; razveljaviti bi ga smela samo višja oblast. A naš g. župan kaj takega seveda lahko stori kar na svojo roko. Zato smo čuli dne 8. jan. že tretji razglas, kateri določa za reklamacijski obrok zadnji teden, tako da bi mi s svojimi reklamacijami padli pod klop, da si bi nam glavarstvo ugodilo, ker razpisali bodo tukaj dan volitve in zadnjih 8 dni se itak ne sme vršiti nikakva prememba v volilnih listinah. Tu, g. Feinig! tiči zajec v grmu, in nikar ne mislite, da smo tako slepi, da bi ne videli, kaj nameravate. Ker govorim ravno o tem, še sledeče vprašanje. G. učitelj in občinski tajnik Feinig! Ali še veste, kako ste se Vi obnašali dne 24. decembra? Ali se še spominjate, s kako jezo ste vrgli pero v stran in rekli, da nečete pisati? Vedite, da ste v pisarni samo pisar in imate storiti, kar s pravico more in sme zahtevati vsak volilec, ker on Vas plačuje. In ker Vas najbolj pečejo volitve, vprašamo Vas še, ali sta Vam znana ministerjalna odloka z dne 16. junija 1888 in z dne 28. junija 1885, št. 707/C. U. M.? Če ne, oglasite se pri nas, pa Vas bomo poučili o Vašem zadržanju in Vam dali vodilo pri volitvah! — Pišem ravno o volitvah. Zato naj mi je dovoljeno javno vprašanje na gospodarja tukajšnjih fužin, preblag. gosp. barona Helldorffa. Dne 28. decembra nastal je v tukajšnji fužini ogenj. A fužinskemu vodji bil je požar deveta briga. Se v času, ko je ogenj najhuje divjal, vprašali so brzojavno prem. g. knezoškofa zaradi avdijence, zakaj tukajšnji kaplan jim je trn v peti. Zato kočije sem, peljemo se v Celovec, g. knezoškofu natrobimo vse, kar je res in ni res, vrjeli bodo nam, ker pridemo v cilindrih in smo prav „dobri“ katoličani, potem smo pa zopet mi na konju. In kedo se je peljal v Celovec? G. vodja, Prus Papencordt, — kojega naše avstrijske razmere čisto nič ne brigajo (kaj bi pač storili na Pruskem z našim državljanom, ko bi si tako ravnati upal) — zdravnik Kaduign (!), uradnik Hauser, „Kracherlfabrikant“ Košičev Pepček (!), — samo ljudje, ki celo leto ne vidijo cerkve od znotraj, kojim je jednak petek in svetek. Kot peto kolo trkljal se je z njimi mojster Bergmann. Nakana jim je izpodletela, gospoda se je hudo varala in opekla. Gosp. baron! Ali imate Vi svoje uradnike za politiko, ali za to, da Vam skrbé za fužine? Nikakor nismo nasprotniki fužin, ker priznamo, da veliko ljudi služi pri njih svoj kruh, a tu smo tudi še kmetje in tudi mi zahtevamo, da imamo svoje zastopnike v občinskem odboru. Ko je županoval še kmet, pustil je v blagajni krog 1100 gl. denarja. In sedaj? Že sedaj znani dolg znaša čez 800 gl. Ako gre tako naprej, bode občinska naklada kmalu tolika, kolikor direktni davki. Zato trdno upamo, da se od strani fužinskega osebja nikakor ne bode pritiskalo na delavce — volilce, in se jim dajale za sedaj najlepše obljube, saj ste se vendar gosp. baron sami izjavili, da je delavec samo za čas dela Vaš, sicer pa popolnoma prost. Prepričani smo, da Vi ne zahtevate, da naj Vam delavec s svojimi rokami prodá tudi svoje mišljenje. Obljubljajo jim delo, kako to da niso skozi cele tri leta prej

videli delavcev? Ravno sedaj naj bi lahko dobili delo vsi, ko že skoro vse fužine stojé! Hu —! Nova iznajdba rešila bo pač vse! — Še nekaj besedi o bistriški nemškutariji in našem prusaštvu. Ko so bila v cerkvi po Nj. Veličanstvu cesarici Elizabeti sv. opravila, kmetje razun nekaj uradnikov nismo videli od fužinarjev nikogar; še g. župan je menda zaspal! Ko pa je nedavno umrl steber nemškutarije in znan „bauernbunar“, moralo je vse na noge, uradniki, pevci, godba, požarna bramba, sploh vse, kar giba in leze na bistriških fužinah. To zadosti kaže njihovo mišljenje! — Na Silvestrov večer bila je v fužinski restavraciji tombola; z njenimi dohodki naj bi se napravila revnim šolarjem obleka! Da, blag namen! A še nikdar nismo slišali, da bi bili otroci iz Sveč in Št. Janža kaj dobili. Znano nam pa je, da se je veliko heil-alo in tulilo, posebno zabavljala je gospoda čez duhovščino; med njimi se je zopet posebno odlikoval — kdor na Koroškem nikjer ne sme manjkati — učitelj Koschier (!). Leto dni je komaj minulo, odkar se je ta mladič na celovškem učiteljsku pripravljaj za učiteljski stan; takrat so ga dobrotljivi slovenski duhovniki in slovenski profesorji podpirali, da ni stradal in da je zamogel nadaljevati in dokončati svoje študije. Dà, slovenski duhovnik in slovensk denar je bil takrat dober, sedaj pa vrača dobrotnikom svojo hvaležnost s tem, da skrito in očitno zmerja in zabavlja: „über die schwarze Pfaffenbrutt!“ Kmetje! kaj sodite o takem človeku, ki pljuva v skledo, iz katere je zajemal? Res uboga mladina, ako se ima od takih učiteljev učiti hvaležnosti do svojih starišev in dobrotnikov. No, pa tudi temu gospodiču bomo pristigli peroti. Toda kaj bi tožili, vsaka reč ima svoj konec in pri nas bo setev tudi še dozorela. Upajmo, da tudi Slovincem vremena bodo se zjasnila! — p —

Iz Rožeka. († Župnik Janez Godec.) Gospod Janez Godec, župnik v Rožeku, je dne 20. decembra l. l. umrl. Čez 20 let bil je župnik v Rožeku. Akoravno ni rajni mogel zadnja leta kot dušni pastir vseh dolžnostij sam izvrševati, so imeli vendar župljani z njim potrpljenje in so kaj radi ga obiskovali, posebno ob času zadnje hude bolezni. Porojen je bil rajni g. župnik v Črni dne 11. junija l. 1833; dne 9. junija l. 1859 je bil v mašnika posvečen. Bil je kaplan po raznih krajih slovenske in nemške Koroške, in pred 20 leti je prišel v Rožek za župnika. Da je bil rajni priljubljen pri vseh svojih župljanih, pokazal je njegov sijajen pogreb, katerega se je udeležilo 13 duhovnikov iz dekanije Rožeške in veliko ljudstva iz domače in in sosednih župnij. Gosp. dekan Fran Schaubach je govoril rajnemu župniku nagrobni govor in vodil sprevod. Tudi uradniki, požarna bramba in veterani so mu izkazali zadnjo čast. Ker je bil rajni velik prijatelj naše poštene slovenske stvari in rad podpiral naše slovensko gibanje, bodisi gmotno, ali da se je udeležil slovenskih shodov, omislili so mu krasen venec z napisom: „Župniku rodoljubu — Slovenci iz Zgornjega Roža“, domači in okoličanski Slovenci. — Ravno isti dan, ko so rajnega g. župnika Godec-a neparali, preselila se je v večnost tudi njegova nečakinja gospička Marička. Bila je več let pri svojem stricu-župniku za postrežnico. Z vso požrtvovalnostjo in skrbjo služila

hrepni še po mrgolečem lesku zvezde v luknjici suknje.

Novi kralj je živel v neizrečeni sreči z goreče ljubljeno kraljicino, ki mu je z vso mogočo prijaznostjo povračevala svoje ozdravljenje. Prvi čas njihovega zakona je bil poln sreče.

V svojem hrepenenju, vse ljudi srečne storiti, hotel je novi kralj na skrivnem obiskovati stanovanja ubogih. Ko je v tem namenu prvokrat šel iz palače, postavila se mu je na pot neka gospa v dolgi, starosvetni obleki. Njeno obličje je bilo že precej staro in polno gub.

„Kraljevska milost, sam ne smete hoditi iz palače, temveč le v mojem spremstvu.“

„Zakaj bi ne smel, ali nisem jaz kralj, a kdo ste vi, da se predrznete . . . ?“

„Kraljevska milost, jaz se imenujem gospa Etiketa (dvorska šega) in imam pravico, kraljevska milost, prepovedati take sprehode. Kraljevska milost se mora udati mojim ukazom.“

„To bi videl“, odgovoril je kralj v jezi.

„Pokličite mi prvega ministra“, je ukazal. Minister je prišel, poslušal tožbo in je kralju odgovoril: „Gospa Etiketa ima prav, vaša milost se mora udati, in ob enem prosim, da bi vse ukaze vaše milosti dobil vselej k prebranju in podpisanju.“

„Kdo se predrzne meni, kralju, tako ukazovati“, vprašal je kralj.

„Vaša milost“, odgovoril je prvi minister, „tako zapoveduje postava in jaz sem celemu kraljestvu odgovoren, da se ne bo prelomila.“

„Tedaj nad menoj je postava!“ — zaklical je kralj in se je zamislil.

„Tako je, kraljevska milost.“

Od tistega trenutka se je moral udati ukazom grde šege in samo pisma svojim najbližjim prijateljem je smel pošiljati brez podpisa svojega ministra. Kratak čas pozneje je začela velika vojska, katero je vzdignil zoper kraljestvo mladega kralja zvižaćen in nevoščljiv sovražnik, ki je nepripravljeno kraljestvo v morilnem boju premagal. Mladi kralj je bil zato jako žalosten. To trnje, katero mu je po čudodelni cvetlici ostalo, bodlo ga je v glavo, bodlo tudi na bogati kraljevski postelji. Na glavi mladega kralja prikazali so se seveda le redko sivi lasje.

Največ skrbi so mu delali njegovi podložni, ki so previvali v raznih delih velikega mesta. Kralj je ljubil pravičnost, tako, da bi vsak podložen imel enake pravice. Tega pa za nobeno ceno niso hoteli trpeti prebivalci tistega dela, ki se je imenoval „Dob“ in so se sklicevali na svojo več kot stoletno oblast. V delu koj zraven, ki se je imenoval „Lipa“, stanovalo je od davnih časov dobro delavno ljudstvo, katero je plačalo sicer velik davek, a zato ni moglo doseči niti prave razsvetljave svojih ulic in le malo dobrih cest. Temno in pusto je bilo v delu „Lipa“, v delu „Dob“ pa je bilo vsega v obilnosti.

„Hočemo enako pravico“, klicali so Lipaljani, saj plačujemo enako, kakor ti tam.“

In Dobljani so žugali: „Če spolni kralj njih želje, bomo začeli revolucijo in pokličemo si na pomoč našega mogočnega strica od severa. Mi smo v celi državi zapovedovali že prej in bomo ukazovali tudi dalje. To je naša stoletna pravica.“

Novo trnje se je množilo v kroni kraljevi in sneg pod krono se je kazal vedno bolj.

Ker so bili Dobljani nasilniki in niso se bali najskrajnejših pripomočkov in sredstev, bilo je v državnem svetu določeno, pravične zahteve Lipljanov le polagoma spolnovati, jim le po drobtinah dajati in to posebno zavoljo „mogočnega strica“.

Naenkrat je celo mesto razveselila novica, da se je kralju rodil sin. Kralj in kraljica sta bila neizrečeno srečna. Ogromno veselje je bilo v celem mestu in vse hiše so bile zopet z rudečim suknom pokrite. In znova so padale zvezde v luknjice suknj.

Mlad kraljevič je bil izročén učiteljem, da bi skrbeli za njegov telesni in duševni blagor. Huda in nevoščljiva osoda pa je hotela, da je mladi kraljevič pri vsej pazljivosti svojih varuhov v nekem gozdu padel iz strme skale v globoki prepad. Rudeče strani sukna so bile zopet obrnjene s črnimi. Bila je velika žalost v celem kraljestvu in pod kronama kralja in kraljice prirastlo je novo trnje, katero je zbadalo kot žreblji. In glava kralja je postala popolnoma siva.

„Kako težka je ta krona“, vzdihoval je kralj često na samem. Kraljico je ta velika žalost tako premagala, da ni hotela več biti v mestu, katero jo je spominjalo na tako veliko zgubo. Podala se je na potovanje, da bi se ji bolečina v srcu zmanjšala. A neusmiljena osoda jo je na potovanju zadela. Padla je kot žrtva pod roko morilca. Nova žalost in novo trnje je povsod rastlo, kamor se je kralj obrnil.

Morda bi pa vsaj ta žalost njegove podložne umirila? — Prazno upanje! Dobljani so godli vedno

in stregla je svojemu stricu. Nakopala si je, ker je skoraj noč in dan bedela pri bolniku, vsled tega bolezen, na kateri je hirala več mesecev in kmalu potem, ko so jej naznanili smrt njenega ljubelega strica, je izdihnila tudi ona svojo blago dušo, stara komaj 24 let. Tako smo imeli dva pogreba na isti dan, v eni in isti hiši. Bog daj našemu rajnemu nepozabljivemu g. župniku in njega nečakinji večni mir in pokoj; večna luč naj jima sveti!

Iz Rožeka.* (Shod podružnice sv. Cirila in Metoda), ki se vršil dné 26. dec. l. l. pri Raderju v Šmartnu, bil je precej dobro obiskan. Ljudje so sicer počasi prihajali, a konečno se je precej prostorna dvorana čisto napolnila. Načelnik g. Jos. Paul-Rutar je v jednatih besedah pozdravil vse gospode goste, Slovence in Slovenke, in domači govorniki so razložili v svojih govorih pomen družbe sv. Cirila in Metoda v obče in posebej za Koroško. Mnogo veselja in zabave je napravila prostovoljna šaljiva dražba. Več nego 17 forintov so stale podružnični odbor razne reči, in pri dražbi se je skupilo nad 26 goldinarjev. Pevci iz Št. Jakoba so pa med zborovanjem in po shodu zapeli marsikatero lepo pesem. Hvala jim! Shod je bil prav pomenljiv in važen, posebno zato, ker so tudi Šmarčani, ki se drugače shodov bolj izogibljujejo, imeli priložnost, se na tem shodu prikazati, in če tudi že po skončanem shodu, enkrat povedati svoje mnenje. Težko — da prav težko je človeka prepričati, ki le k nasprotnikom zahaja, se njih duha in pijače nasrka in skoraj ne prihaja nikoli k slovenskim shodom. Naši nasprotniki trobijo našemu slovenskemu kmetu le to v glavo, da so slovenski duhovniki proti nemščini, in da v šolah, za kakoršne se oni potegujejo, bodo le slovenske in nič nemškega ne bode več v njih se učilo. Ali to ni res. Mi hočemo le take šole, kakoršne jih imajo že Št. Jakobčani, s katerimi so ti in višje oblasti zadovoljni. Mi želimo šol, da se naši otroci tudi slovensko brati in pisati in po slovensko, to je v maternem jeziku misliti naučijo, sploh, da se svojega maternega jezika naučijo, kakor se ga tudi Nemci v ljudskih šolah naučiti morajo. Rožani, ki ste tako vneti za nemščino, katero sami le za silo lomite in hočete, da se je učé tudi vaši otroci, pomislite vendar, da ne smete zametavati svojega slovenskega jezika. Ne sme vas biti sram, da ste Slovenci! Saj vaš jezik je vendar, če že več ne, ravno toliko vreden, kakor nemški. Da gotovo; naš jezik nam mora biti toliko ljub, kakor Nemcem njih jezik ali kakor vsakemu drugemu narodu njegov jezik. Mi Slovenci smatramo svoj materni jezik kot dar, kot od božje previdnosti nam podeljeno pomagilo, da se izomikamo. Dragi Rožani in vsi ostali Slovenci na Koroškem! Ljubimo svoj materni jezik. Naj nasprotniki govoré o našem ljubem slovenskem jeziku, kakor jim drago, naj ga zasmehujejo in zasramujejo, kakor hočejo, mi zato ne bodemo manj ljubili jezika, v katerem so tako lepo naši starejši, naši sorodniki, naši prijatelji in znanci z nami govorili. Ta naš materni jezik zapopade v sebi toliko spominov ljubezni, katero so nam kazali naši sorodniki; on vzbuja v nas toliko živih spominov na zvesto skrb naših ljubih mater, naših očetov, bratov in sester. Predragi Slovenci! Ali naj bi mi to sredstvo, ki nas veže z našimi najljubšimi in najdražjimi stvarmi tu na zemlji — pustili, in sprejeli tuj jezik in tuje

*) Za zadnjo številko prepozno došlo.

svojo in niso od svojih domišljavih pravic hoteli pustiti le pikice.

Tu je kralj nek večer jako premagan z nezrečeno žalostjo, šel v kamrico, v kateri je imel shranjeno svojo popotniško obleko in spominjal se je na srečne trenutke, ko še ni bil kralj.

„Ko bi bil kralj — — —“, govoril sem pri sebi. In zdaj sem kralj, a kako je to vse drugače prišlo. Bom slekel vso to kraljevsko bogastvo in oblekel staro obleko in šel — daleč —, odkoder se ne bom več vrnil. Moj zadnji podložnik nima take žalosti kot jaz. Z velikim veseljem, da, s kakšno grenkobo, nejevoljo trgal je iz sebe kraljevsko obleko in jo metal v tisti kot, v katerem je imel zloženo svojo popotniško obleko, katero je s kovčekom popadel in vrgel na ramo, pa ni vzel si le toliko časa, da bi se popolnoma preoblekel, — in bežal je, kolikor je mogel, strahopetno nazaj gledaje, ali ga kdo ne goni. Ko je imel kraljevsko palačo za seboj, zaklical je: „Hvala Bogu, da nisem več kralj!“ Zbudil se je na stezi. Odpre oči in gleda — kmalu na desno, kmalu na levo.

„Kje pa sem?“ Morda so to bile le strašne, težke sanje? Tedaj nisem kralj — ne-ne, ne, juhe, juhe — zajuckal je in skočil od zemlje. „Hvala Bogu, da nisem kralj!“ Potem je vzel suh ostanek kruha, šel veselo dalje čisto ponavljajoč: „Le da nisem več kralj!“

Podpirajte družbo sv. Cirila in Metoda!

glasove? Oh, nikdar, nikdar ne! Mi smo bili prej tu, kakor Nemci. Mi hočemo ostati Slovenci. Zpomni si slovenski Korotan: „Šole, uradniki so tukaj zavolj tebe in ne ti zavolj njih.“ V srce si vtisni in nikdar ne zabi zlatega izreka, ki ga je zapisal trd Nemeč: „Kdor svojega maternega jezika, kdor sladkih in svetih glasov svojih otročjih let, svoje mladine, kdor svarilnega glasú svoje domovine ne ljubi, ne zasluži imena človeka.“

Iz Prevalj. (Božičnica.) Dnó 18. decembra l. l. je obhajalo naše katoliško delavsko društvo slavnost božjega drevesca za sirote, katere se je udeležilo razun udov veliko število ljudij, tako da je bila prostorna soba pri Štöklnu do zadnjega kraja napolnjena. K slavnosti sta prišla tudi g. Val. Valeš, župnik v Guštanju, in Avg. Križaj, provizor v Kampu. Po srčnem pozdravu predsednika g. Ant. Rupnika je govoril naš ljubljenski župnik g. A. Kesnar, ki je primerjal našega Zveličarja solnce. Kakor nam solnce daje luč in toploto, tako nam je prineslo nebeško Solnce, naš Zveličar luč vere in naša srca ogreva s svojo milostjo. Posebno nam je govornik pokazal Jezusa kot prijatelja otrok in opominjal otroke, da bi se mu zahvalili, da imajo krščanske stariše. V starih poganskih časih ni bilo ljubezni do otrok; stariši so mogli z otroki delati, kar so hoteli, jih tudi umoriti. Ljubezen starišev do otrok je prinesel in učil še-le naš Zveličar. Potem je preč. g. govornik nagovoril delavce, da bi se nikdar ne odvrčali od solnca Jezusa in njegovega sv. nauka, drugače bi hodili v temoti nevednosti in neumnosti. Tudi nemško se je zahvalil vsem dobrotnikom, da jim bode Bog stoterno poplačal, kar so iz ljubezni do svojega bližnjega storili. Po teh besedah so se razdelila darila med ude in uboge otroke. Pri tej slavnosti so nas kratkčasili naši pevci z lepim petjem pod vodstvom našega organista J. Piko. Peli so slovenske narodne in božične pesmi.

Od nekod. (Odkritosrčna beseda koroškimi Slovincem!) Poslušajte vendar sledeče besede koroškega narodnjaka, ki je dosti hodil po svetu in ki pozna do dobrega narodne boje v Evropi. — Naši strastni nasprotniki hočejo Vam pri zagovarjanju svojega brezobzirnega postopanja usta najraje zamašiti s tem, da Vam pravijo: „Kaj bodele počeli, če se učite v čisto slovenski šoli in ne bodele nič drugega znali kot slovenski. Z Vašo slovenščino ne pridete daleč, brez nemščine ne bodele napredovali, ter hudo škodo trpeli, torej le varujte svoje nemške ali vsaj dvojezične šole itd.“ — Kaj neumnejšega, podlejšega in slabšega pa Vam ne morejo povedati. Rekel bi, da ti ljudje, kateri rabijo take bedaste besede, sploh niso pri pameti, če mislijo, da bojo s tem begali Slovana. Ali so prav zblazneli, ali so norci, ki ne vejo kaj govorijo. V resnici se Vas najčveč zaradi Vašega jezika bojó. Vsaj vsak le količkaj razsoden človek vé, kaj pomeni temeljito znanje kakega slovanskega jezika. V dobrem znanju našega milega, dragega in lepega jezika tiči ključ za vse druge avstrijske jezike. Čim bolje bodele svoj jezik znali, tem laže se bodele priučili drugim jezikom brez truda ter muke. V tem je pa Vaša moč, to naj je torej tudi Vaš ponos. — Slovenski jezik Vam dá že prednost pred drugimi, posebno pred Nemci, ki se nikoli ne morejo tako hitro privaditi kakemu drugemu jeziku. Svet je Vaš po milem Vašem, od Boga Vam danem jeziku. — Ne pustite se torej tako z lepega odpraviti s takimi neresnicami, ki so le skovane in zlagane od popolnoma enostranskih ljudij, ki so polni sovraštva do slovanstva in Avstrije. Ne verujte jim danes, ko se začinja slovanstvo probujati ter se hočejo vsaj nekoliko odpraviti vnebovpijoče krivice, ki se Vam godé. — Dragi koroški Slovenec vedi, da napočí dan, ko se bode bolj gledalo tudi na Slovana. Zavedaj se, da lahko več veljaš od drugih in to tem več, ker imaš v dobrem znanju svojega materinskega jezika že ključ do drugih jezikov. Najuglednejši velikaši dajo svoje otroke velikokrat že v prav mladih letih učiti se kak slovanski jezik, da s tem dobijo sposobnost za druge jezike in se na tej podlagi lažje privadijo drugim jezikom. Zato Vam bodi ravno to migljaj, da Vaši dandanašnji poučevalci v nemško-nacionalnem, liberalnem in socijalno-demokratskem taboru nimajo prav. Oni delajo na Vašo pogubo, ker se hočejo z Vašo narodno smrtjo sami pitati. Torej dragi rojaki, spametujte se, slovenske občine priborite si končno to, kar Vam treba kakor kruh, da živite, — slovenskih šol. — Potem bodele živeli in se bodele mogli poušati, da kot pravi državljani mile naše Avstrije izvršujete lepo nalogo: braniti jo zoper razdirajočo nemško, po Prusih podkupljeno druhal, ki nam preti ravno sedaj. — Slovenci so zmiraj bili dozdej žal le sužnji drugim narodom. Sedaj pa je drug čas, v katerem narod suženjstva ne sme in ne more obstati. Otresimo se suženjstva in tlačanstva krutih tlačiteljev naših, v prvi vrsti po slovensko-narodni šoli. — To naj bo prvi

korak k boljši bodočnosti. Bog obvaruj koroške Slovence posebno od zbejanja po neslanih, pa zapeljivih lažéh njihovih tlačiteljev!

Politični pregled.

Avstro-Ogerska. Goriški deželni zbor je imel samo jedno sejo; druge so Lahi onemogóčili s tem, da so izostali. Zaradi vladnega predloga o deželnem šolskem zakladu se sploh nočejo več udeležiti dela v deželnem zboru, kar so naznanili s posebnim pismom poslancu dr. Gregorčič-u. — Slovenci v tržaški deželni zbor niso več vstopili, ker tam niti svojega življenja niso varni. Vlada, katero na Dunaju podpirajo tudi slovenski poslanci, vidi vse te kričeče razmere, a ne gane niti s prstom, da bi jih preuredila! — V ogerškem državnem zboru nadaljuje obstrukcija svoje delo, t. j. ona zabranjuje vsako obravnavo.

Družba sv. Mohorja na Koroškem l. 1898.

(Sestavil: Reberčan.)

V Korotanu rodni dom je tvoj, tu si vsklila v srcih rodoljubnih, da naval odbiješ sil pogubnih, da za vero, narod biješ boj. Tebe dal nam je dobrotni Bog. Širi se, da doba nam napočí, ko Slovence združiš v jeden krog, ko domá boš v zadnji gorski kočí. Bogdan.

5803 koroških Slovencev in Slovenk je zbranih pod praporom Mohorjeve družbe. To je sicer dokaj lepo število, a če pomislimo, da je vseh Slovencev v goratem Korotanu še 20 krat več, se nam zdi pa vsekako precej nizko. Ravno mi Korošci bi se morali najbolj navdušiti za prekoristno družbo sv. Mohorja, kajti ona je v prvi vrsti naša, ker se je pri nas porodila. Ona nam je nadalje trdna trdnjava zoper nasprotnike naše, in več ko se nas zbere v to trdnjavo, manj se nam je bati, da nas kedaj uničijo; kajti dokler bodo zlata vredne društvene knjige gojile med narodom verski čut, netile bodo ob jednom tudi ljubezen do naroda. Kdor pa svoj narod ljubi, ga nikdar ne zataji. Prav primerno pripomni letošnji koledar, da je „Mohorjevih udov število verskega in slovenskega duha merilo“.

Vsak Slovenec mora biti torej ponosen, da je ud take družbe in narodna dolžnost vsakega posameznega rodoljuba je, da pripomore, kolikor je v njegovi moči, da „se družba širi, da doba nam napočí, ko Slovence združi v jeden krog, ko domá bo v zadnji gorski kočí!“ — „Zlasti pri nas, ki smo na narodovi meji, premišljuj vsak na svojem mestu in v svojem stanu, kaj bi še mogel storiti, da bi novih udov pridobil Mohorjevi družbi.“ Tako pravi jako umestno letošnji društveni Koledar.

Delo poverjenikov je res težavno. Treba jim je mnogo požrtvovalnosti in od mnogih zahteva veliko truda, da, celo obilnih gmotnih žrtev, a vse to jih ne straši. Oni stojijo trdno, v svesti si, da delajo za božjo čast in narodu v veliko korist! To je pravo narodno delo! Da bi si bili v tem vsi jednaki, da bi vsi takorekoč tekmovali med seboj, prav lahko bi bilo pridobiti na Koroškem najmanj še enkrat toliko društvenikov. Pri agitaciji za družbo je treba opozarjati na koristi, katerih postanejo udje deležni, n. pr. na posamezne duhovne zaklade, s katerimi so sv. Oče sami bogato obdarili Mohorjevo družbo.

Torej navdušeno in „z združenimi močmi“ na delo! Čeprav je težavno, nič naj nas ne straši. Saj bo vesel vspeh obilno naše plačilo!

Predno pogledamo nadrobneje, kako se družba sv. Mohorja razvija v našem slovenskem Korotanu, zdi se mi umestno, da podam kratek pregled vseh njenih udov po raznih škofijah in drugih krajih.

Bilo je lani udov:

1. V Goriški nadškofiji	8.832 (+ 1.285)*
2. V Krški škofiji	5.803 (+ 294)
3. V Lavantinski škofiji	24.442 (+ 1.935)
4. V Ljubljanski škofiji	30.891 (+ 1.772)
5. V Tržaško-koperski škofiji	3.885 (+ 202)
6. V Sekovski škofiji	544 (+ 65)
7. V Somboteljski škofiji	313 (+ 4)
8. V Zagrebški nadškofiji	564 (— 38)
9. V Senjski škofiji	206 (+ 32)
10. V Poreški škofiji	104 (— 17)
11. V Videmski nadškofiji	164 (— 35)
12. V Raznih krajih	535 (+ 85)
13. V Ameriki	718 (+ 37)
14. V Afriki in Aziji	130 (— 30)

Radostnim srcem zabeležujemo, da se je število udov v posameznih škofijah v obče precej, da, tu in tam celo zdatno pomnožilo. Pred vsemi se je povzdignila dična lavantinska škofija. Le tako naprej! Njej na stran se smeta ponosno postaviti tudi ljubljanska škofija in goriška nadškofija. Do-

*) Številke v oklepajih (.) kažejo, za koliko je lani število udov v dotični dekaniji ali fari napredovalo (+), ostalo jednako (.), ali nazadovalo (—) od prejšnjega leta.

Zahtevajte po vseh gostilnah „Mir“!

čim so predlanskem vsi ti kraji prav občutljivo nazadovali (n. pr. lavantinska škofija za celih 1902, ljubljanska za 1326, goriška nadškofija za 166 udov), je lanski zopetni napredek tem veselejši, ker kaže, da Slovenec rad zopet vstane, ako se mu enkrat spodleti, da pade. Zmanjšalo se je število Mohorjanov v zagrebški nadškofiji in v škofiji poreški, čeravno ste bili te dve izmed vseh edini, ki ste predlanskem napredovali. Kaj je neki temu vzrok? Da pešajo videmska nadškofija in Afrika ter Azija, je nam bolj umljivo.

Koroška se je pospela za 294 udov višje. To je lepo; vendar prepričani smo, da bi se tu storilo lahko še mnogo več, da je agitacija za družbo živahnejša. Slovenci v Korotanu smo v največji nevarnosti, a navdušenje za narod in narodno stvar ni nikjer tako mlačno, kakor ravno pri nas. Žalostno, ali žal, le preris je. Vendar upajmo, da se tudi tukaj Slovincem vremena še zjasné.

Oglejmo si tedaj Koroško nadržbnoje.

Leta 1898. bil je, kakor že vemo, slovenski del krške škofije pri Mohorjevi družbi zastopan s 5803 udi. Ako (približno po šematizmu za l. 1898.) štejemo 122.000 koroških Slovencev — v resnici jih je še več —, tako je relativno ali razmerno (normalno) število udov pri nas 4.75%; to se pravi: izmed 10.000 Slovencev je 475 Mohorjanov, ali pa tudi: izmed 1000 jih je 47 udov vpisanih v družbo, izmed vsakih 100 pa 4. Razmerno število za vse Slovence, katerih smemo po dr. Glaserjevi „Zgodovini slovenskega slovstva“ šteti 1.300.000, je pa 5.94%.

Po dekanijah se razdelé Mohorjani tako-le:

I. Dekanija Beljak šteje 388 udov (+ 11). In sicer: Beljak in Perava 31 (— 2), Zilja 52 (+ 4), Šteben pri Bekštanju 67 (— 2), Loče 67 (+ 7), Brnca 47 (+ 5), Št. Lenart pri sedmih studencih 70 (+ 3), Podklošter 54 (— 4).

Štiri fare so se malo povzdignile, dočim so tri (Beljak-Perava, Šteben, Podklošter) padle skupaj za osem udov. Dobro so se postavile Loče s (6.44%); normalno število skoro dosegla je Zilja (4.72%). Vse druge župnije so zastopane podnormalno; najslabše Podklošter.

II. Dekanija Borovlje ima 763 (+ 29) udov; po farah: Kotmaravas 50 (— 1), Žihpolje in Golšovo 68 (+ 21), Bilčoves 71 (.), Sveče in Zavrh 135 (+ 1), Št. Janž 66 (+ 6), Kaplja pri Dravi 79 (.), Borovlje in Podljubelj 58 (+ 2), Slov. Plajberg 40 (.), Ljubelj 20 (.), Sele 79 (.), Glinje 21 (— 6), Bajtišče 15 (— 4), Šmarjeta 61 (+ 10).

Pet župnij je napredovalo, najpridneje Žihpolje in Golšovo; pet jih je ostalo enakih, pri drugih pa se je število neznatno znižalo. Vendar naše geslo bodi „naprej“, ne „nazaj“! Razmerno je družba vdeležena najbolj v farah: Št. Janž (10.73%), Sveče in Zavrh (7.65%), Slov. Plajberg (7.43%), Sele (7.36%). Najbolj v ozadju stojé: Kotmaravas (3.27%), Borovlje, Podljubelj (2.33%) in Glinje (1.84%). Želeti je, da se ti kraji malo bolj povzdignejo.

III. Dekanija Celovec broji 439 udov (+ 2); po župnijah: Celovec 209 (+ 7), Št. Rupert 3 (+ 1), Vetrinj 18 (.), Hodiše 44 (— 4), Škofiče 33 (.), Otok 20 (.), Poreče 22 (.), Dholica 47 (+ 1), Breza 35 (— 2), Gospa Sveta 4 (.), Karnski grad 3 (.), Čanjče 1 (.).

Kraji: Celovec, Št. Rupert in Dholica so nekoliko, a le neznatno napredovali. V sedmih farah je število Mohorjanov ostalo jednako, v dveh pa se je malo znižalo. Primeroma dobro sta zastopana kraja: Breza (7.14%) in Otok (5.40%); drugod pa bi bilo želeti več napredka.

IV. Dekanija Dobrlavas z 890 udi (+ 68). Po posameznih župnijah se razdelijo družbeniki tako-le: Dobrlavas 63 (— 2), Št. Lipš 56 (+ 5), Št. Vid 75 (+ 19), Št. Kancijan 90 (+ 7), Kamen 17 (— 4), Mohličje 20 (+ 8), Galicija 29 (— 3), Opače 27 (+ 1), Obirsko 25 (+ 2), Korte 20 (+ 1), Žitaravas 49 (+ 5), Globasnica 56 (+ 8), Št. Ožbolt pri Jezeru 53 (— 5), Sv. Andrej v Ravni 19 (+ 3), Šteben pod Juno 28 (— 1), Železna Kapla 179 (+ 22), Reberca 92 (+ 1).

Dvanajst župnij je napredovalo in sicer prav vrlo Železna Kapla in Št. Vid. Nazadovalo jih je pet. V obče je stanje Mohorjanov v tej dekaniji še dosti ugodno; zlasti se odlikujejo Korte (20%), Reberca (14.15%), Št. Ožbolt pri Jezeru (13.39%) in tudi še mnoge druge fare. Dobrlavas, Obirsko, Galicija in Kamen so zastopane še podnormalno; treba torej tu bolj živahne agitacije!

(Konec prihodnjic.)

Novičar.

Na Koroškem. (Slovenskim posojilnicam!) Vse naše posojilnice opozarjamo, naj pri sklepanju letnih računov in razdelitvi čistega

dobička ne zabijo naših prepotrebni narodnih zavodov, zlasti „Národne šole“ družbe sv. Cirila in Metoda v Velikovcu in „Naše straže“!

— (Duhovske zadeve.) V stalni pokoj je stopil č. g. Jož. Galant, župnik v Vinici. Prestavljena sta: č. g. M. Riepl, provizor v Štebnob in Zilji, za mestnega kaplana v Beljak in č. g. K. Walcher, mestni kaplan v Beljaku, za mestnega kaplana v Celovec. — Umril je dné 10. t. m. č. g. A. Ploner, župnik v Baldramsborfu, star 68 let.

— (Osebne novice.) Nadvojvoda Jožef Ferdinand, ki je služboval v Celovcu kot stotnik v 17. pešpelku, je zapustil vojaško službo in se preselil v Solnograd. — Učitelj U. Urabl v Vrbi je izstopil iz učiteljske službe in šel k pošti. — V Rutah pri Podgorjanah je umrl posestnik Jan. Šavnik, star 74 let. — Učitelj Jan. Rohrmeister v Dobrlivasi je imenovan za nadučitelja v Grebinju. — V Velikovcu je dné 13. jan. po daljši boleznii umrla posestnica dobro znane gostilne „pri orlu“, gospa Ana Aufmut, stara 76 let. N. p. v m.! — Isti dan je v Velikovcu umrl c. kr. okrajni tajnik g. B. Neuman, star 62 let. Bil je vedno nasprotnik našim narodnim težnjam. N. p. v m.!

— (Gonja zoper dr. Steinwenderja), katero so začeli radikalci Schönererjeve vrste in za katero sta se zlasti potrudila Dobernik in Lemiš, ni imela uspeha. Volilci so dr. Steinwenderju v ogromni večini izrekli neomejeno zaupanje.

— (Shodi.) Dné 9. t. m. so imeli v Celovcu socijalni demokratje shod, na katerem so zahtevali odpravo časnarskega koleka. Za odpravo tega koleka smo tudi mi, ker nalaga zlasti manjšim listom občutljiv in neopravičen davek. Zanimivo je bilo, da je neizogibni Dobernik na tem shodu snubil za ljubezen socijalnih demokratov. — Dan pozneje je poročal Dobernik svojim volilcem. Ta shod je bil naperjen zoper Steinwenderja. Dobernik hoče stopiti na mesto Steinwenderjevo kot voditelj Nemcev. Dobernik, po katerega žilah se še pretaka slovenska kri, in katerega oče niti dobro nemško ni znal, kot „voditelj“ Nemcev, to je kakor nalašč za — pust!

— (Nezgode.) V Blatogradu je dné 3. t. m. pogorel farovski skedenj. Škoda je precej velika. — V Gosinjavasi pri Važenbergu je pogorela p. d. Erhartu hiša in skedenj. Škoda je velika. Zavarovan je bil za 5000 gld. — V Mlinskem grabnu pri Velikovcu so našli dné 9. t. m. zmrzlega 33-letnega Franca Krala.

— (Kdo pljuva v vozovih južne železnice?) Slovenci ne, zadnji čas baje tudi Mažari in Italijani ne več, ker za Slovence se še ni zdelo nikoli potrebno, vodstvu napraviti dotična svarila, a zadnji čas so baje že celo Mažari in Italijani izvzeti, svariti je treba le še Nemce: „Es wird ersucht, nicht auf den Fußboden zu spucken.“ Od Slovencev menda res vse naše javne oblasti, uprave in uradi same od sebe pričakujejo boljše olike, ne da bi jih bilo treba stoprav opominjati z napisi, kaj je dovoljeno, kaj ne, kaj se spodobi, kaj pa gabi. Takega pouka je potreben pri nas le še nemški „Herrenvolk“.

— (Drobiž.) Med Celovcem in Beljakom napravijo letos telefonsko zvezo. — V Celovcu se je dné 5. t. m. obesil hišni posestnik J. Porta. — V Malem Št. Vidu so novo šolo že sezidali. Pomagali so judeževi groši nemškega „schulvereina“. — Šola v Vetrinju je razširjena v štiri razredno, v Št. Juriju in Porečah v tri razredno, v Št. Jakobu ob cesti in v Selah v dvorazredno. — Občni zbor kmetijske družbe bode dné 15. sušca. — Povišanje plač zahtevajo koroški učitelji. Zato so se izrekli tudi že razni občinski zastopi. Odkod vzeti denar? — Na Koroškem je 32 odvetnikov, od teh 15 v Celovcu.

Na Kranjskem. Velika vseslovenska slavnost se bo vršila v Ljubljani dné 28. maja t. l. — Medvedko, 134 kilogr. težko, je ustrelil knez Karol Auersperg v gorovju blizu Borovca na Kočevskem. Zasledili so mrcino v brlogu ter s kamenjem zadelali vhod. Ko so zastavljen vhod odprli, planila je zver z veliko silo vun. V begu hudo obstreljena, vlekla se je tričetrt ure daleč v gozd, in je naposled obležala. V telesu je nosila tri mladiče, kakor podgane velike.

Na Štajerskem. Važen gospodarski shod je bil dné 12. t. m. v Mariboru. Govorili so dr. Krek, Kač, Stanovnik in Jošt o združni organizaciji. Shoda se je udeležilo 180 mož. — Novo posojilnico so ustanovili v Št. Ilju v Slovenskih Goricah. — Občinske volitve v Vojniku so izpadle za Slovence neugodno.

Na Primorskem. V Trstu je pričel izhajati „Novi list“. G. Gabršček v Pulju je pa začel izdajati dvakrat na mesec „Adriatische Post“. List bode branil slovanske težnje ob Adriji. Sedaj imamo Slovenci kar tri liste, ki nam v nemškem jeziku branijo slovanske pravice. Ali bi se ne mogli združiti?

Društva.

Družbi sv. Cirila in Metoda so v zadržnem času poslali s Koroškega:

Podružnica za Kotmaro ves 10 gld., katere je nabral od Mohorjanov č. g. župnik Vintar v Bilčovsu. Podružnica za Celovec in okolico 42 gld. 70 kr. Upravništvo „Mira“ v Celovcu po g. Vek. Legatu 279 gld. 23 kr.

Slovenska vzajemnost. V zlati Pragi so darovali za velikovsko in grebinjsko šolo: Gabrijela Preissova, pisateljica, 5 gld.; Ana Podlipna, soproga župana, 2 gld. 50 kr.; Karla Baumgartlova, soproga tovarnarja, 2 gld.; Maruša Neureutterjeva 3 gld.; Ružena Svobodova, pisateljica, 1 gld.; Ružena Maturova, primadona, 1 gld.; Ana Kettnerova, operna pevka, 1 gld.; Marija Benešova 1 gld.; gosp. Frazlova 1 gld.; A. Kresslova 2 gld.; Marija Rydrychova 1 gld.; Luiza Silena, soproga poslanca, 1 gld.; Marija Turkova, učiteljica, 1 gld.; Julija Fantova-Kusa 2 gld.; Angela Rivačova (zbirka) 6 gld.; Antonija Štepanova 50 kr.; Stefanija Šloserova, češka hišna, 50 kr.; Emilija Brožova 4 gld.; Marija Kryžova 50 kr.; Marija Sobotkova iz Kralj. Vinogradov 3 gld.; Jos. Germ, akad. slikar, 1 gld.; M. U. Dr. V. Vitek iz Pardubic 50 gld., za mazurke Jožefa Jeřabka 3 gld.; Lavrencij Pajkert 1 gld.; Gvidon Serneck, pravnik, 2 gld.; Anton Dermota, pravnik, 1 gld.; Ivan Arh iz Ratzendorfa pri Dunaju 5 gld.; Slovenski dijaki v Pragi 50 kr. Skupaj 53 gld. Zbirka se bo še nadaljevala.

Ciril-Methodova kava. Frankove tvrdke potovalec pripoveduje našim domoljubnim trgovcem, da se bo Ciril-Methodova kava le toliko časa prodajala, dokler bo zadoštovala sedanja njena zaloga. Založniku Jebečinu tudi to predbaciva, da je združen z židovsko firmo. Nasproti tem izmišljenim, neresničnim govoricam izjavljamo, da se bo „Kava družbe sv. Cirila in Metoda“ dobivala v sedanji izborni kakovosti in množini, vsem Slovincem zadostujoči, toliko časa, dokler ne izumre naklonjenost do naše neobhodno potrebne družbe. Vpoštevajoč slovensko rodoljubje udano prosimo: Slovenci! Rabite in zahtevajte vselej in povsod le „Kavo družbe sv. Cirila in Metoda“, ker s tem pospešujete vzgojo in pouk slovenske mladine!

„Naša straža.“ Dné 4. t. m. bila je v ljubljanski mestni dvorani prva seja velikega odbora „Naše straže“. Seje se je udeležilo 30 odbornikov od raznih krajev. S Koroškega sta bila navzoča gg. Podgorc in Rozman. — Začasni predsednik g. posl. Vencajz je pozdravil došle odbornike. G. dr. J. Breje je poročal o dosedanjem delovanju društva, ki šteje 88 ustanovnikov, 292 rednih članov in 31 društev. Dohodkov je imelo 3767 K 40 b. — Po nekoliko razpravah so se vršile volitve v posamezne odseke. V pravni in gospodarski odsek je izvoljenih po 15 odbornikov, drugi pripadajo informacijskemu odseku.

S Koroškega so izvoljeni: V pravni odsek Lamb. Einspieler, drž. posl. v Celovcu in dr. Alojzij Kraut, odvetnik v Celovcu. V gospodarski odsek: Fr. Muri, dež. posl. na Jezerskem in V. Podgorc, prefekt v Celovcu. Vsi drugi odborniki pripadajo informacijskemu odseku. — Načelnštva posameznih odsekov so sestavljena tako-le: Pravni odsek: dr. D. Majaron, načelnik; V. Schweitzer, I. tajnik; dr. J. Dečko, II. tajnik. — Gospodarski odsek: dr. J. Šusteršič, načelnik; dr. J. Breje, I. tajnik; Ivan Rojec, II. tajnik. — Informacijski odsek: dr. Krisper, načelnik; L. Smolnikar, I. tajnik; Jos. Rozman, II. tajnik. — Ta glavni odbor devetero članov je izbral za načelnika dr. J. Šusteršiča, za glavnega tajnika dr. J. Brejca in za blagajnika L. Smolnikarja.

„Naša straža“ je torej urejena! Na njej je, da s krepkim delom pokaže, da ji je resna volja stražiti naše meje. Slovenci pa naj jo podpirajo z marljivim pristopom. Vsak Slovenec bodi ud „Naše straže“! — Da nam je novo društvo potrebno in koristno, kaže najbolj jeza nasprotnih listov, ki že udrihajo po nji. Zato Slovenci, oklenite se je!

Na Koroškem so dalje pristopili in vplačali:

Lambert Einspieler, državni poslanec, stolni školastik v Celovcu, 50 K; dr. Val. Janežič, c. kr. nadstabin zdravnik v pok. v Celovcu, 20 K; Simon Ineko, dekan v Zabicah, 5 K; Cvetko Kramar, kaplan v Pliberku, 2 K; Ant. Vogrinc, provizor v Šmarjeti pri Velikovcu, 2 K; Tomaž Incinger, kn. šk. uradnik v Celovcu, 2 K; Frid. Malgaj, duhovnik v Gradcu, 2 K; J. Kovačič, nadučitelj v Št. Jakobu, 2 K; Mat. Šticker, posestnik v Št. Jakobu, 1 K 40 b; Sim. Greiner, župnik v Št. Jakobu ob Celovcu, 2 K; Fr. Reš, trgovec v Gorenčah, 2 K; A. Oražem, mlinar v Briksenu, 2 K; Janez Flašberger, posestnik v Velikivasi, 1 K; Mat. Ražun, župnik v Št. Jakobu 1 K; Jos. Fugger, kaplan v Št. Jakobu, 1 K.

Vabila.

— Hranilno in posojilno društvo za Celovec ima svoj redni letni občni zbor v četrtek dné 26. jan. t. l. ob 10. uri dopoldne v posojilničnih prostorih v Celovcu po običajnem dnevnem redu. — K obilni udeležbi vabi

načelnštvo.

— Hranilnica in posojilnica v Slov. Plajbergu bo imela svoj letni občni zbor dné 29. jan. 1899 ob 3. uri popoldne pri Žarku v Slov. Plajbergu s sledečim dnevnim redom: 1. Volitev odbora. 2. Računsko poročilo. 3. Posamezni nasveti. — Prijazno vabi vse družnike odbor.

— Hranilnica in posojilnica v Tinjah ima svoj letni občni zbor dné 5. feb. t. l. pri Bužljeju v Vabni vesi ob 4. uri popoldne s sledečim vspeodom: 1. Poročilo o delovanju posojilnice l. 1898. 2. Odobritev računov za l. 1898. 3. Sklep o čistem dobičku. 4. Volitve novega odbora. 5. Razni nasveti. — K obilni udeležbi vabi

načelnštvo.

Listnica uredništva.

Gosp. dr. Jož. Krainz, odvetnik v Celovcu: Radi pomankanja prostora v tej številki, objavimo poslani popravek g. V. Leitgeba v Sincivasi prihodnjic.

Spominjajte se Ciril-Methodove družbe!

G. J. I. v Možici: Vašega dopisa meseca novembra nismo sprejeli.

Več gg. dopisnikom: Hvala za poslane dopise, katerih pa še nismo mogli objaviti, ker nam primanjkuje prostora.

Listnica upravištva.

Preč. g. Fr. Brglez, kaplan v Ljutomeru. S poslanim zneskom je naročnina popolnoma poravnana za preteklo in tekoče leto. Lepa hvala!

Dražbe.

Sodišče Celovec. Dne 6. apr. ob 10. uri, izba št. 85. Ruterjevo posestvo S. Presla v Imovcu, d. ob. Golšovo, vl. št. 25. (3880 gld.)

Dne 2. marca ob 10. uri, izba št. 85. Ruševo posestvo Val. Zuschlag-a v Šmartnu pri Celovcu, d. ob. Šmarten, vl. št. 50. (6191 gld.)

Sodišče Rožek. Dne 10. febr. ob 11. uri, posestvo Neže Krainer p. d. Lukele na Gori, d. ob. Tmaraves, vložna št. 19. (2158 gld.)

Sodišče Pliberk. Dne 3. febr. ob 11. uri, Lušnikova bajta v Pristovi, d. ob. Črna, vl. št. 74. (714 gld.)

Sodišče Velikovec. Dne 28. jan. ob 11. uri, p. d. Gmajnarjevo posestvo v Lipjah, d. ob. Št. Peter, vl. št. 27. (712 gld.)

Dne 11. febr. ob 11. uri, posestvo Jož. Kuesa p. d. Blažaja v Zgoranjem Dobu, vl. št. 4, d. ob. Spodnje Trušnje. (5065 gld.)

Tržne cene v Celovcu

dne 12. januarja.

Ime blaga	na birne		na hektolitre	
	gld.	kr.	gld.	kr.
pšenica	6	20	7	75
rž	5	30	6	62
ječmen.	4	—	5	—
oves	2	39	2	99
hejda	3	71	4	63
turšica (sirk)	3	55	4	44
pšeno (kaša)	7	3	9	12
fižol.	—	—	—	—
repica (krompir)	1	20	1	95
deteljno seme	—	—	—	—
grah	—	—	—	—

Sladko seno je po 2 gld. 10 kr. do 2 gld. 20 kr., kisló 1 gld. 40 kr. do 1 gld. 95 kr., slama po 1 gld. 40 kr. do 1 gld. 80 kr. meterski cent (100 kil). Frišen špeh je po 66 kr. do 70 kr. kila maslo in puter po 90 kr. do 1 gld. 10 kr. — Vprežne vole plačujejo mesarji po 120 do 160 gld.

Današnja številka obsega šest strani.

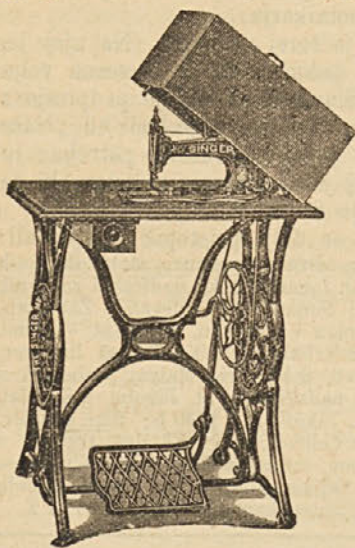
Naznanila.

Učenca,

zdravega in čvrstelega, takoj sprejme Karol Köstner, kleparski mojster v Celovcu, Wagplatz št. 1.

Matija Planko

v Celovcu, Burggasse št. 12.

priporoča svojo veliko zalogo

šivalnih strojev

najboljših vrst črevljarjem, krojačem in šiviljam po najnižjih cenah ter je prodaja tudi na obroke. — Dalje ima v zalogi vedno na izbiro

železne blagajnice

raznih velikostij, varne proti ognju in tatovom. — V svoji delavnici popravlja po nizki ceni vsakovrstne šivalne stroje in kolesa.

Služba cerkovnika in organista

se takoj oddá v Jaboriji pri Črni. Več pové farno predstojništvo v Črni na Koroškem.

Naznanilo.

Dovoljujem si častiti duhovščini najtopljeje priporočati svoje iz najboljšega blaga napravljene

voščene sveče,

ki so na dobrem glasu. — Cene je razumeti franko, z zavojem in sprejete na zadnji pošti.

I. vrsta, zajamčeno pristen čebelni vosek, kilo 2 gld. 50 kr.

II. vrsta, zmešana z voščeni odpadki kilo 2 „ —

Ob jednem tudi naznanjam, da sem vpeljal sveče za mrtvaške maše iz naravnega voska natanko po cerkvenih predpisih. Velepoštovanjem

Avg. Günther,

parno voščeno belilo itd. v Slovenjem Gradcu.

OVES

(„Willkomm“).

Ta težki oves obrodi v vsaki zemlji, je najbolj rodovit in najprej dozori. Zraste visoko in daje prav dobro slamo za krmo, na njivi pa se ne vleže. Ker se ta oves na redko seje, zadostuje 50 kil za eno oralo. — Podpisano oskrbnništvo pošilja 25 kil za 5 gld., 50 kil za 9 gld. 50 kr., 100 kil za 18 gld. z vrečo vred. Uzorice po 5 kil pošilja s pošto franko proti 1 gld. 70 kr. predplačila.

Oskrbništvo graščine Golič
pri Konjicah (Gonobitz), Štajersko.

Častiti duhovščini,

cenjenim cerkvenim predstojništvom in vsem drugim naročnikom priporočam za svečnico svojo dobro zalogo

voščenih sveč in voščenic,

z zagotovilom, da bodem izvršil vsako naročilo najboljše in najskrbneje.

Spoštovanjem

Bogomir Stöckl,

svečar in medar v Pliberku.

Kuharica

išče službo v farovžu. Zna dobro kuhati in se razume tudi v kmetijstvu. Več pové Ignacij Še-lander, kmetovalec hišna št. 14 v Podravljah (Föderlach) na Koroškem.

Zahvala.

Ob smrti našega iskreno ljubljenega očeta, oziroma tasta in starega očeta, kakor strica in svaka, gospoda

Janeza Šavnik-a

posestnika

sprejeli smo toliko dokazov sočutja, da se ne moremo vsakemu posamezno zahvaliti ter si dovoljujemo to storiti tem potom. Zato izrekamo za mnogoštevilno udeležbo pri pogrebu najsrčnejšo zahvalo vsem prijateljem in znancem od blizu in daleč, posebno pa fužinski godbi in slavnemu pevskemu društvu na Bistrici v Rožu ter slavni požarni brambi v Št. Rupertu pri Celovcu.

Rute nad Podgorjani v Rožni dolini, dne 16. januarja 1899. leta.

Žalujoči ostali.

KATHREINER-

Kneippova sladna kava.

Stara mamica, še meni!

Že leta sem izpričano izvrstna primes k bobovi kavi. — Pri živčnih, srcnih, želodčnih boleznih, pri pomanjkanju krvi etc. zdravniško priporočena. — Najprijetnejša kavina pijača v stotisočero rodovinah.